

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2017-1-15 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 17-19/282-122
Karar Tarihi : 08.06.2017

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Adem BİRCAN,
Şükran KODALAK, Mehmet AYAN

B. RAPORTÖRLER: Hakan EREK, Abdullah ATEŞ

C. BAŞVURUDA BULUNAN : - Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Ege Asansör ve Yürüyen Merdiven Sanayicileri Derneği
Kahramanlar Mahallesi 1420. Sokak No:38/1, 35230 Konak,
İzmir

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Ege Asansör ve Yürüyen Merdiven Sanayicileri Derneği'nin fiyatları sabitlemek amacıyla üyelere taahhütname imzalatarak 4054 sayılı Kanunu ihlal ettiği iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle; Ege Asansör ve Yürüyen Merdiven Sanayicileri Derneği'nin (EAYSAD) fiyatları sabitlemek amacıyla üyelere taahhütname imzalatarak ve söz konusu taahhütnamenin imzalanmaması durumunda dernekten ihracın söz konusu olacağını üyelere bildirerek rekabetin kısıtlanmasına yönelik birtakım faaliyetlerde bulunduğu ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u (4054 sayılı Kanun) ihlâl ettiği iddia edilerek, ilgililer hakkında gerekli işlemlerin yapılması talep edilmiştir.
- (3) Önaraştırma kapsamında raportörler tarafından başvuru sahibi ile 06.04.2017 tarihinde gerçekleştirilen telefon görüşmesinde özetle;
- Hem asansör montajı hem de asansör bakımı alanında çalıştıkları,
 - EAYSAD'ın göndermiş olduğu taahhütnamenin daha çok bakım hizmetlerine yönelik olduğu,
 - EAYSAD'a üye olma gibi bir zorunluluk bulunmadığı, ancak iş açısından önemli müşteriler olan apartman yöneticilerinin apartman asansörlerinin bakımı için EAYSAD'a üye olup olunmamasına önem verdiği, bu sebeple EAYSAD'dan ihraç olunmasının bir şirketin işlerini ciddi anlamda etkileyebileceği,
 - Taahhütnamede, bakım işleri için 150 TL'nin altına inilmemesine yönelik uyarının bulunduğu, piyasadaki fiyatların ise 70-80 TL civarında olduğu,
 - Başvuruda yer alan taahhütnamenin yaklaşık 1 ay önce gönderildiği
- hususları ifade edilmiştir.

- (4) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 03.04.2017 tarih ve 2267 sayı ile giren başvuru konusu iddialara yönelik olarak hazırlanan 06.04.2017 tarih ve 2017-1-15/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, Kurul'un 20.04.2017 tarihli toplantısında görüşülerek, 17-13/179-M sayı ile dosya konusu iddialar hakkında 4054 sayılı Kanun 40. maddesinin birinci fıkrası uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (5) İlgili karar uyarınca düzenlenen 30.05.2017 tarih ve 2017-1-15/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (6) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı, bununla birlikte EAYSAD Üyelik Taahhünamesinin 11. maddesinde yer alan uygulamalardan kaçınılması gerektiği aksi takdirde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatılacağı hususunda aynı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca EAYSAD'a görüş gönderilmesi gerektiği belirtilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında İnceleme Yapılan: EAYSAD

- (7) EAYSAD, 20.06.1989 tarihinde İzmir'de kurulmuş olup, imal edilen ve hizmete sunulan asansörlerle ilgili imalatçı ve bakımcı firmalar arasındaki mesleki dayanışmayı sağlamayı ve tüketici konumundaki asansör yaptırıcısı ve kullanıcılarının hak ve menfaatlerini korumayı amaç edinmiş bir dernektir. 25.01.2017 tarihi itibarıyla derneğin 77 üyesi bulunmaktadır¹. EAYSAD 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesi çerçevesinde bir teşebbüs birliğidir.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (8) Dosya konusu şikâyetler, işletmelerin montaj hizmetlerinden bağımsız olarak asansör bakım hizmetine ilişkindir. Can güvenliğinin önemli olduğu sektörde, asansör hizmetinin satın alınmasıyla birlikte tüketiciler belirli periyodlarla bakım hizmeti de satın almak zorundadır. Bu nedenle, asansör imal, montaj ve bakım işleri tamamlayıcı niteliktedir. Ancak tüketiciler bakım hizmetini montajı yapan işletmeden almak zorunda olmayıp, başka bir işletmeden de bakım hizmeti satın alabilmektedir. Bu çerçevede, dosya kapsamında ilgili ürün pazarı "asansör bakım-onarım hizmetleri pazarı" olarak ele alınabilecektir. Ancak İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz'un 20. paragrafı dikkate alınarak, kesin bir ilgili ürün pazarı tanımı yapılmasına gerek olmadığı değerlendirilmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (9) Asansör bakım-onarım hizmetleri, Türkiye çapında sunulabilen bir hizmet olmakla beraber, başvuruya ilişkin iddialar EAYSAD'a, dolayısıyla İzmir ile Manisa illerinde bulunan firmalara yönelik olduğundan, ilgili coğrafi pazar "İzmir ve Manisa illeri" olarak belirlenebilecektir. Öte yandan, İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz'un 20. paragrafı dikkate alınmak suretiyle, dosya konusu iddialar bakımından kesin bir coğrafi pazar tanımı yapılmasına gerek olmadığı değerlendirilmiştir.

I.3. İlgili Mevzuat

- (10) Dosya konusu şikâyet, EAYSAD'ın asansör bakım fiyatlarını belirlediğine ilişkindir. Bu çerçevede piyasadaki teşebbüslerin asansör imal, montaj ve bakım faaliyetlerini yürütürken dikkate almaları gereken ilgili mevzuat aşağıda incelenmektedir.

¹ <http://www.eaysad.org.tr>

17-19/282-122

- (11) Asansör imal, montaj ve bakım faaliyeti yürüten teşebbüsler, 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun (4703 sayılı Kanun), 29.06.2014 tarihli ve 29757 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Asansör Yönetmeliği (Asansör Yönetmeliği) ve 24.06.2015 tarih ve 29396 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Asansör İşletme, Bakım ve Periyodik Kontrol Yönetmeliği (Bakım Yönetmeliği) çerçevesinde faaliyet göstermektedir.
- (12) Bakım Yönetmeliği’nin “Tanımlar” başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ve “Periyodik Kontrol” başlıklı 17. maddesinin birinci fıkrası uyarınca, asansörlerin sağlık ve güvenlik kurallarına uygunluğuna ilişkin periyodik kontrollerinin TS EN ISO IEC 17020 standardınca akredite olmuş A tipi muayene kuruluşlarınca yapılmasının zorunluluk olduğu anlaşılmaktadır.
- (13) Bakım Yönetmeliği’nin 19. maddesinde de periyodik kontrol esaslarına ilişkin şu hükümler yer almaktadır:
- “MADDE 19 – (1) İlgili idare kendi sorumluluk alanı içerisinde bulunan asansörlerin periyodik kontrolü için Bakanlık (Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı) tarafından yetkilendirilen herhangi bir A tipi muayene kuruluşu ile protokol imzalar.*
- (2) İlgili idare ile protokol imzalayacak olan A tipi muayene kuruluşu, TÜRKAK (Türk Akreditasyon Kurumu) tarafından akredite edilir. Akreditasyon belgesinin kapsamını tanımlayan muayene alanı, muayene türü ve standart veya şartname bölümlerinde, ulusal mevzuata ve ulusal mevzuatın gerekliliklerine uygun atıf yapılması zorunludur.”*
- (14) Bakım Yönetmeliği’nin Garanti Belgesi başlıklı 12. maddesine göre bina yönetimleri, garanti süresi boyunca bina sorumlusunun başka bir asansör monte eden² veya onun yetkili servisi ile sözleşme imzalayacağını beyan etmemesi durumunda, asansörü monte eden işletmeye; garanti süresinin bitiminden sonra ise asansörü monte eden veya başka bir işletmeye asansör bakımı yaptırmak yükümlülüğü altında bulunmaktadır. Asansör bakımı aylık periyodlarla yapılmaktadır. Apartman yönetimleri, aylık bakımın dışında asansörlerin yıllık muayenesinin yaptırılmasından da sorumlu bulunmaktadır.
- (15) Diğer yandan, Türk Standartları Enstitüsü (TSE), sektöre ilişkin standartları belirlemekte ve bu standartların gözetimini yapmaktadır. Bu çerçevede, asansörlere, bakım ve onarım hizmeti veren asansör bakım yetkili servislerinin; yapısal özellik, işletmecilik, teknik donanım, çalışanlar ve belgelendirilme ile ilgili kurallarını kapsayan ve TSE Teknik Kurulunun 24.04.2017 tarihli toplantısında kabul edilen TS 12255:2017 standardı yürürlüğe girmiştir.
- (16) Sektörde faaliyet gösteren işletmeler imal ve montaj hizmetleriyle birlikte asansörlerin bakımını da gerçekleştirebilmektedirler. TS 12255 sayılı TSE Hizmet Yeterlilik Belgesi’ne sahip her firma piyasada asansör imal, montaj ve bakım işlerine ilişkin faaliyet gösterebilmektedir. İşletmelerin asansör konusunda bakım hizmeti verebilmeleri için bu belgenin alınması ve devamlılığının sağlanması, ilgili mevzuat gereği zorunlu tutulmaktadır.

² “Asansör monte eden”, asansörün tasarımından, imalatından, montajından ve piyasaya arzından sorumlu olan gerçek veya tüzel kişiyi ifade etmektedir.

17-19/282-122

- (17) TSE tarafından getirilmiş olan standartlara göre, asansör bakım ve onarım hizmeti veren teşebbüslerin asansör monte eden ve asansör marka sayısına göre asgari bir servis alanı³ büyüklüğüne sahip olması gerekmektedir. Söz konusu asgari büyüklüklere aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 1: Asansör Monte Eden ve Asansör Marka Sayısına Göre Asgari Servis Alanı Büyüklüğü

Asansör Monte Eden ve Asansör Marka Sayısı	Servis İş Alanı (m ²)	İdari Hizmet Alanı (m ²)	Toplam Servis Alanı (m ²)
1	25	25	50
2	28	26	54
3	31	27	58
4	34	28	62
5	37	29	66

Kaynak: TSE

- (18) TSE tarafından getirilmiş olan bir başka standart ise ilgili bakım-onarım hizmeti veren şirketin sözleşme yaptığı durak sayısına⁴ göre çalıştırması gereken asgari personel sayısına ilişkindir. Çalıştırılması gereken asgari personel sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 2: Sözleşme Yapılan Asansör Durak Sayısına Göre Çalıştırılması Gereken Asgari Personel Sayısı

Asansör Durak Sayısı	Servis Teknik Sorumlusu	Teknik Bakım Personeli	İdari Personel	Toplam Personel Sayısı
1 ile 1000 Arası	1	2	1	4
1001 ile 2000 Arası	1	4	1	6
2001 ile 3000 Arası	1	6	2	10
3001 ile 4000 Arası	1	8	2	11

Kaynak: TSE

- (19) Bu çerçevede asansör bakım ve onarım hizmetinin, insan sağlığı ile yakından ilişkili olması sebebiyle sıkı düzenlemeye ve standartlara tabi olduğu anlaşılmaktadır.

I.4. Yapılan İnceleme ve Tespitler

I.4.1. EAYSAD'da Gerçekleştirilen Yerde İncelemede Elde Edilen Belgeler

- (20) 02.05.2017 tarihinde EAYSAD ofisinde gerçekleştirilen yerinde incelemede alınan belgeler içinde önemli olanlara aşağıda yer verilmektedir.
- (21) Yapılan yerinde incelemede, dernek üyelerince imzalanmak üzere EAYSAD tarafından üyelere sunulmuş olan "EAYSAD Üyelik Taahhütnamesi"nin üyeler tarafından imzalanıp kaşelenmiş olduğu anlaşılan örnekleri elde edilmiştir. Söz konusu taahhütname metnine aşağıda yer verilmektedir:

"Derneğimizde gerçek veya tüzel mevcut kıdemli üyelerimiz ile yeni aday üyelerimiz, bu Taahhütnameye uymak ve diğer üyelerin uyumsuz durumlarını derneğimize bildirmekle yükümlüdürler.

- 1. Eaysad'in tüzel kişiliğinin resmi makamlar, özel kuruluşlar, tüketiciler ve uluslar arası benzer kuruluşlar nezdinde ki saygınlığını korumak,*
- 2. Faaliyetlerimiz esnasında mevcut Standartlara, Yönetmeliklere ve Kanunlara uygun üretim, montaj veya bakım yapmak, bu doğrultuda Eaysad'in alacağı karar ve tavsiyelere uymak,*

³ Servis alanı kavramı temelde asansör bakım-onarım hizmeti ile uğraşan teşebbüsün sahip olması gereken asgari fiziksel alanı ifade etmektedir. Servis alanı; bakım-onarım işlemlerinin yapıldığı kapalı alanı ifade eden servis iş alanı ve idari büro, müşteri kabul yeri, personel bölümü, yedek parça ve malzeme bölümlerini ifade eden idari hizmet alanı olmak üzere iki alt bölüme ayrılmaktadır.

⁴ Durak sayısı, bakımı veya onarımı yapılan asansörün bulunduğu binadaki kat sayısını ifade etmektedir.

3. Koşulsuz müşteri memnuniyeti politikalarının genel çerçevesi içinde davranarak, müşteri veya üye firmamızla çıkan anlaşmazlıklarda **Eaysad** Yönetim veya Disiplin Kurulunun belirleyeceği hükümleri, kararları uygulamak,
4. **Eaysad Tüzüğünde** belirtilen genel ve etik hükümlere uymak ve Genel Kurul kararları ile Yönetim Kurulunca belirlenen tarifeleri ve kararları uygulamak,
5. **Eaysad Tüzüğümüzde** yer alan (Derneğin amacı **3. Madde-Üyenin Hak ve Ödevleri 5. Madde- Üyelikten Çıkma 6. Madde-Üyelikten Çıkarma 7. Madde)** bağlayıcı maddelere riayet etmek,
6. Sektörümüz ile ilgili istatistiki bilgilerin toplanması esnasında tüm üyelerden istenilecek bilgileri eksiksiz ve doğru olarak vermek,
7. Üye aidatını eksiksiz ve düzenli olarak derneğin banka hesabına yatırmak, ödenmediği takdirde aleyh de verilecek tüm kararları ve uygulamaları kabul etmek,
8. Derneğin düzenleyeceği seminer, oturum, toplantı veya eğitim faaliyetlerine katılmak,
9. Başvuru formunda belirtilen faaliyet alanı, yetkili kişi, adres, telefon vb. firma bilgilerinin olası değişikliklerini derneğe zamanında bildirmek,
10. Yukarıda belirtilen kriterlere uygun olarak Eaysad'a yeni üye kazandırmak için çaba sarf etmek
11. Üyemiz; Firmasının kendi portföyünde ki müşterilerine, Derneğimizin paylaştığı tavsiye ve Malzeme Fiyat Listemiz doğrultusunda ücret artışını yapmalıdır.

Müşterisi olmayan diğer müşterilerden gelen Bakım taleplerinde dikkat edeceği hususlar,

- Asansörün markası,
- Garanti Kapsamında (3 yıllık) olup olmadığı
- Bakım Arıza Servisi ve Fenni Sorumluluk Hizmetini hangi firmanın yürüttüğünü öğrenmek
- Dernek Üyesi Firmamız ise kendileri ile görüşerek fiyat vermek,
- Firma bilgilerini öğrenememeniz halinde bile en azından derneğimizin minimum fiyatı olan 300 TL den % 50 iskonta ile 150 TL fiyat vermek,
- Garanti kapsamında olması halindeyse monte edenin bu hizmeti sürdürmesinin doğru olduğu hususunu bildirmek,

Müşterisi olmayan diğer müşterilerden gelen Revizyon taleplerinde dikkat edeceği hususlar,

- Güncel Yıllık Periyodik Kontrol raporunun olup olmadığı; Varsa Asansörün hangi etiketle işaretlendiği,
- Bakım Arıza Servisi ve Fenni Sorumluluk Hizmetinin hangi firmanın yürüttüğü,
- Dernek Üyesi Firmamız ise kendileri ile görüşerek fiyat vermek,
- Firma bilgilerini öğrenememeniz durumunda, Yıllık Periyodik Kontrol Raporunu göndermeleri halinde teklif verilebileceğini,

- *Yerinde inceleme talep edilmesi halinde; elbette bir ekip ile asansörün incelenebileceğini ve asansörde yapılması gerekli olan işlerin bir teklif ile yönetime sunulacağı ancak bu teknik hizmet için 200,00 TL ön ödeme yapılması, eğer teklifin uygun görülüp sözleşmeye bağlanması halinde alınan bu on ödemenin teklif bedelinden tenzil edileceğini bildirmek*

Kabul ve taahhüt ederim.

Tüzel Yetkili/Gerçek Üyenin;

Adı Soyadı:

Firma Kaşesi:

*İmza/Tarihi:*⁵

(22) Yukarıda yer verilen taahhünameyi imzaladığı anlaşılan teşebbüsler ise şunlardır:

- BIDIK ASANSÖR SAN. TİC. İTH. İHR. LTD. ŞTİ.
- OMAS MÜHENDİSLİK ASANSÖR SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
- PAMUKKALE ASANSÖR SAN. TİC. LTD. ŞTİ. (Zeki Tetik)
- ACE ASANSÖR SINAİ TES. LTD. ŞTİ.
- ASTOR ASANSÖR. SAN. TİC. LTD. ŞTİ. (Selda Baloğlu)
- AÇILIM ASANSÖR SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
- İZGİ ASANSÖRLERİ SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
- ARSER ASANSÖR SAN. TİC. LTD. ŞTİ. (Oğuz Yanık)
- ÖNCÜ ARAYAN ASANSÖR SAN. TİC. LTD. ŞTİ. (Mehmet Arayan)
- EL-GES ASANSÖR SAN. TİC. LTD. ŞTİ. (H. Ceyhun Şanlı)
- RST ELEKTRONİK ASANSÖR A.Ş. (Mustafa Mihçılar)
- KONTİS ASANSÖR YÜR. MERD. SAN. TİC. LTD. ŞTİ. (Ahmet Dönmez)
- AYC ASANSÖR SAN. TİC. LTD. ŞTİ. (Bülent Tınay)
- ASSÖR İNŞ. ELEKTRİK ASANSÖR DEK. SAN. TİC. LTD. ŞTİ. (Cengiz Körüç)
- ÖZŞAN ASANSÖR SAN. TİC. LTD. ŞTİ. (Murat Özer)
- EGE PROLİFT ASANSÖR SAN. TİC. LTD. ŞTİ (Burcu Türkekul)
- ULVİ OZAN NORM ASANSÖR SAN. LTD. ŞTİ (Ümit Turhan)
- ERLİFT ASANSÖR İNŞ. İTH. İHR. SAN VE TİC. LTD. ŞTİ. (Abdullah Çelik)

⁵ Metinde yapılan vurgular metnin orijinalinde bulunmaktadır.

17-19/282-122

- (23) Yerinde incelemede elde edilen 26.11.2016 tarihli belgede, aşağıdaki ifadelerle birlikte teşebbüs unvanı veya gerçek kişi isimlerinin listesi mevcut olup karşısında imzaları yer almaktadır:

“EAYSAD TOPLANTISINDA KONUŞULAN GENEL ETİK KURALLARA UYMAYI TAAHHÜT EDİYORUM.

- 1- Öncü Asansör Mehmet Arayan
- 2- Osman İnal E Asansör
- 3- Özkan İpek ACE
- 4- Ergül Asansör Aydın
- 5- Bülent Tınay AYC
- 6- HİLMİ GEVREKÇİ UZKAR
- 7- Sinan Çelebi
- 8- Ahmet Kale İZGİ
- 9- Fatih ÖZTIRPAN HAS
- 10- MASH ASANSÖR Cengiz Könüç
- 11- Hüseyin Sami GÜNDÜZALP TEKNOLİFT
- 12- Adnan Yedikardeş Sümerlif
- 13- Gökhan TÜMER. TÜMER Asansör
- 14- KADRİ KAYA Vertime
- 15- Volkan GÜL ASOFİS
- 16- Cafer BAYRAKTAR ELKO ASANSÖR
- 17- Armağan YALABUK TARAS ASANSÖR
- 18- Selda Tokoğlu Halil Tokoğlu Ltd. Şti.
- 19- Fuat Surum
- 20- Hakan Yılmaz
- 21- Oğuz Yanık ARSER ASANSÖR
- 22- Onur Ercan”

- (24) 06.12.2016 tarihinde alınmış olan yönetim kurulu kararında;

“(…)

Üyemiz ve üyemiz olmayan firmaların katılımıyla 26 Kasım 2016 günü yapılan Kahvaltı Organizasyonunda Mesleki Etik Kurallarla ilgili Taahhütname için ön imzalar alınmıştır. Buna göre dernek üyelerimize ait tek tip bakım sözleşmesi örneği ve EAYSAD üyelik taahhütnamesi hazırlık çalışmasına başlanmasına öncelikli üyelerimizin ve diğer meslektaşlarımızın imzalaması istenecektir. Çalışmanın son haline getirilerek duyurularının yapılmasına,

(…)”

şeklinde bir ifade bulunmaktadır.

(25) 15.02.2017 tarihinde alınmış olan yönetim kurulu kararında;

“(…)

2- Üyelik Taahhütnameleri hakkında değerlendirmeler yapılmış olup, gelmeyen taahhütnamelerin alınması için görüşmeler yapılmasına,

(…)”

şeklinde bir hüküm bulunmaktadır.

I.4.2. EAYSAD Başkanı ile Yapılan Görüşme ve Gönderilen Cevabi Yazı

(26) Öneri kapsamında 12.05.2017 tarihinde EAYSAD Başkanı ile bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Söz konusu görüşmede EAYSAD Başkanı tarafından şu hususlar dile getirilmiştir:

“Dernek ağırlıklı olarak İzmir ve çevre illerde faaliyet göstermektedir. Yalnızca İzmir’e münhasır değil, ancak %80-90 İzmir’deyiz. 70-80 arası üyemiz var EAYSAD olarak. Asansör ve yürüyen merdiven sektörünün farklı segmentlerinde faaliyet gösteren firmalar derneğe üyedir. Aylık olarak da üyelerimizle toplantı gerçekleştirmekteyiz. Dernek olarak üye olacaklarda Hizmet Yeterlik Belgesi (HYB) ve CE belgesi arıyoruz. Zaten HYB sahibi olmayan firmalar bakım işini gerçekleştiremezler. Aynı zamanda İzmir’de yaklaşık 150 kadar HYB sahibi firma bulunmaktadır.

Bu noktada bazı firmalar çok düşük fiyatlara merdiven altı diye tabir edeceğimiz tarzda iş yapıp bakım-kontrol gerçekleştiriyor. Bir firma, HYB sahibi olmalı aksi takdirde ceza uygulanıyor. Diğer yandan şu an TSE asansör durak sayısı ve personel sayılarını birbiri ile uyumlaştıracak şekilde düzenleme ve denetleme yapıyor. Ancak dolandırıcı firmalar var maalesef. Hiç kontrol yapmadan düşük fiyatlarla iş yapan firmalar var maalesef.

Esasen birçok farklı noktada tavsiye fiyat mevcuttur. En ufak ürünle ilgili dahi isteyen firmaya tavsiye fiyat göndermekteyiz. Diğer yandan bunlar tavsiye fiyatlarıdır, dileyen dilediği fiyattan satış yapabilmektedir.

Sektörde standartlar ve yönetmelikler çok sık değişmektedir. Özellikle Avrupa Birliği ile uyum çerçevesinde bunlar getirilmektedir. Dolayısıyla bu standartlardan haberdar olmak, üyelerin bu standartlara uymaları ve vatandaşın da hakkının korunması hususlarında derneğe üye olmanın çeşitli avantajları bulunmaktadır. Bazen vatandaşlar da araştırıp buluyorlar derneğimizi ve farklı illerdeki farklı dernekleri. Bilinçlenme noktasında da bu konu önemlidir.

Taahhütname noktasında şunu ifade edelim; taahhütname daha önce de vardı ancak taahhütnamenin daha açık olması istendi üyelerce ve şikâyete konu olan maddeler de sonradan eklenmiştir. Esasen taahhütnamenin ilkesel olarak açıklaması tüzüğümüzde yer almaktadır. Fiyat ile ilgili durum da şudur, aslında fiyatların 30-40 lira gibi çok düşük ve vatandaş mağdur edebilecek seviyeye gelmesinin önüne geçmek, işini layığıyla yerine getirmeyen firmalara karşı önlem almak için getirilmiş bir maddedir. Taahhütnamenin son hali yerinde incelemede teslim alınan 39 no.lu belgede⁶ de görülen taraflarca imzalanmıştır. Diğer yandan bu taahhütname uygulamaya geçmemiştir. Diğer yandan buradaki maddeler vazgeçilmez değildir, muhtemelen bir sonraki toplantıda bu maddelerden vazgeçilecektir.

⁶ Yerinde incelemede alınan belgeler bakımından söz konusu belge teşebbüs birliği kayıtlarında 39. Belge olarak gözükmektedir. Anılan belge yukarıda yer verilen 26.11.2016 tarihli belgedir.

Şunu da ifade etmek gerekir ki, fenni sorumluluğu olan bir işte fiyat bazlı hareket etmek sorun doğurabilir, insan hayatını tehlikeye atabilecek sorunlar doğabilecektir. Ayrıca geçmiş yıllarda derneğin fiyat listesi çok afaki seviyelerde idi, biz şimdi oluru neyse onu yazdık çünkü teknik işlerde vatandaş dolandırılabilir.

Üyelerce imzalanmış olan taahhütnameleri önümüzdeki hafta içinde iptal edip, üyelerimize iptale ilişkin bildirim yapacağız ve ilgili bildirimleri Rekabet Kurumuna da göndereceğiz.”⁷

- (27) Öte yandan, 22.05.2017 tarih ve 3572 sayılı Kurum kayıtlarına intikal eden yazıda, üyelik taahhütnamesinin 16.05.2017 tarihli yönetim kurulu toplantısında oybirliği ile iptal edildiğine ve üyelere söz konusu iptal kararının bildirimini yapıldığına ilişkin belgeler paylaşılmıştır.

I.5. Değerlendirme

- (28) Dosya konusunu oluşturan şikâyet, EAYSAD’ın asansör bakım ve onarım hizmetlerine ilişkin fiyatları sabitlediğine ilişkindir. Yukarıda da ifade edildiği üzere, İzmir ve Manisa illerinde faaliyet göstermekte olan asansör ve yürüyen merdiven sanayicileri tarafından kendi menfaat ve çıkarlarını korumak amacıyla kurulmuş olan EAYSAD 4054 sayılı Kanun’un 3. maddesi çerçevesinde bir teşebbüs birliğidir.
- (29) 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinde *“Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır.”* hükmü yer almaktadır.
- (30) Yukarıda yer verilen 26.11.2016 tarihli belgede adı bulunan teşebbüslerce imzalandığı anlaşılan üyelik taahhütnamesinin 11. maddesi, asansör bakım ve onarım hizmetleri bakımından rekabeti sınırlayıcı nitelikte olabileceğinden, 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesindeki hüküm çerçevesinde değerlendirilebilecektir.
- (31) Öte yandan, EAYSAD ile yapılan görüşmede, İzmir ve çevresindeki illerde asansör ve yürüyen merdiven hizmetlerinin verilmesi için gereken HYB ile CE sertifikalarına sahip olan teşebbüs sayısının 150 olduğu, bu teşebbüslerden 70, 80 kadarının EAYSAD ile üyelik ilişkisine sahip olduğu belirtilmiştir. Buna ek olarak, EAYSAD üyelerinin 22’sinin şikâyete konu olan üyelik taahhütnamesini imzaladığı anlaşılmaktadır. Bu kapsamda EAYSAD’ın piyasa üzerindeki genel etkisinin düşük olduğu⁸ ve ayrıca mevcut üyelerin yaklaşık dörtte biri tarafından imzalanan üyelik taahhütnamesinin piyasadaki fiyatları etkileme gücünün zayıf olduğu değerlendirilmektedir.

⁷ Yerinde incelemede elde edilen ve üyeler tarafından imzalanmış 18 adet üyelik taahhütnamesi bulunmakla birlikte yapılan görüşmede EAYSAD Başkanı, 26.11.2016 tarihli belgede imzası yer alan 22 üyenin üyelik taahhütnamesini kabul ettiğini belirtmiştir.

⁸ Görüşmede sorun olarak belirtilen sertifikasız işletmelerin de iş yaptığı dikkate alındığında, EAYSAD’ın etkisinin daha da azalacağı değerlendirilebilecektir.

(32) Ayrıca üyelik taahhütnamesi imzalamış olan 22 üyenin dokuzundan istenen bilgi talebine gelen cevabi yazılarda üyelik taahhütnamesinde yer alan fiyatlara uyulup uyulmadığına ilişkin olarak aşağıdaki yanıtlar verilmiştir:

- (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; EAYSAD tarafından hazırlandığı anlaşılan taahhütnamenin firma tarafından imzalanıp imzalanmadığının hatırlanmadığı; EAYSAD tarafından her yıl asansör periyodik bakım ve yedek parça fiyat listesinin yayımlandığı ve bu fiyatların tavsiye niteliğinde olduğu, üye firmaların bu fiyatlara uyup uymama konusunda serbest oldukları; taahhütnamedeki fiyatlara uyulup uyulmadığının ise EAYSAD tarafından kontrol edilmediği aynı zamanda uyulmaması halinde EAYSAD tarafından herhangi bir yaptırım uygulanmadığı,
- (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; üyelik taahhütnamesinin 21.01.2017 tarihinde imzalandığı, taahhütnamede yer alan tavsiye fiyatlara ve asansör bakımı için öngörülen indirim limitlerine uyulduğu, ancak anılan taahhütnamedeki şartlara uyulup uyulmadığının EAYSAD tarafından kontrol edilmediği ve bundan dolayı herhangi bir yaptırıma maruz kalınmadığı,
- (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; ilgili taahhütnamenin imzalandığı, firmanın piyasada montaj-servis alanında faaliyetinin bulunmadığı, ilgili tavsiye fiyatlara uyulup uyulmadığı noktasında EAYSAD'ın herhangi bir yaptırım uygulamadığı,
- (.....) tarafından; firmanın asansör montaj veya bakım hizmeti üstlenmediği, üretici bir firma olduğu için söz konusu fiyatlar noktasında bilgiye sahip olmadığı,
- (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; EAYSAD tarafından hazırlanan üyelik taahhütnamesinin 21.01.2017 tarihinde teşebbüsçe imzalandığı, taahhütnamede yer alan tavsiye niteliğindeki 11 maddeye firmaca uyulduğu, söz konusu şartlara uyulup uyulmadığının EAYSAD tarafından kontrol edilmediği ve bundan dolayı herhangi bir yaptırıma maruz kalınmadığı,
- (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; söz konusu taahhütnamenin imzalandığı, taahhütnamedeki fiyatların tavsiye niteliğinde olduğu, bu noktada dernekçe bir kontrol veya yaptırımın bulunmadığı, böyle bir durum olsaydı firma olarak dernek üyeliğinden çıkılacağı,
- (.....)⁹ tarafından gönderilen cevabi yazıda; EAYSAD üyelik taahhütnamesinin teşebbüsçe imzalandığı, ilgili tavsiye fiyata uyulup uyulmadığı noktasında EAYSAD'ın herhangi bir yaptırımda bulunmadığı,
- (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; EAYSAD üyelik taahhütnamesinin teşebbüsçe imzalandığı, anılan taahhütnamede yer alan tavsiye fiyatlara uyulmadığı ve EAYSAD tarafından herhangi bir yaptırım uygulanmadığı,

⁹ (.....)'a gönderilmiş olan bilgi talebine istinaden gelen cevabi yazı (.....) adına gönderilmiştir. Söz konusu yazıda, üyelik taahhütnamesi konusunun sözlü olarak konuşulduğu, taahhütnamenin tasarı olarak kaldığı ve hayata geçmediği, taahhütnamede teşebbüsün herhangi bir imzasının bulunmadığı ve teşebbüsün bu gibi konulardan uzak durduğu ifade edilmektedir. (.....) tarafından daha sonra Kuruma gönderilmiş olan açıklamada "(.....)" unvanlı firmanın yalnızca resmi olarak varlığını sürdürdüğü, piyasada aktif olarak faaliyet göstermediği belirtilmiştir. Söz konusu yazıda firma faaliyetlerinin "(.....)" unvanlı firma ile devam ettiği ifade edilmektedir.

- (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda; üyelik taahhütnamesinin imzalandığı, taahhütnamede yer alan tavsiye fiyatlara ve bakım için öngörülen indirim limitlerine teşebbüsçe uyulduğu, ancak söz konusu taahhütnamenin EAYSAD tarafından iptal edildiği

şeklinde beyanlarda bulunulmuştur.

- (33) Verilen beyanlar çerçevesinde taahhütnameyi imzalayan teşebbüslerden fiyatları takip etmeyenlerin bulunduğu, bu kapsamda EAYSAD'ın fiyatları etkileme gücünün oldukça zayıf olduğu ve ayrıca EAYSAD'ın üyelerinin fiyatlamalarını takip etmediği değerlendirilmektedir.
- (34) EAYSAD'ın fiyatları etkileme gücünün zayıflığının yanında EAYSAD Başkanı ve şikâyetçi ile yapılan görüşmede yer alan açıklamalardan bakım ve onarım hizmetleri için çok düşük fiyatlar talep edildiği anlaşılmaktadır. Bu durumun piyasadaki rekabet seviyesinin yoğunluğunu yansıttığı değerlendirilmektedir. Nitekim piyasadaki rekabet seviyesinin yoğun olması hususu Kurul'un Malatya ilinde faaliyet gösteren makine mühendisleri hakkında almış olduğu 29.09.2011 tarihli ve 11-50/1258-447 sayılı kararında da değerlendirilmiş ve pazardaki fiili/potansiyel rekabetin önemli düzeyde olması soruşturma açılmamasına ilişkin gerekçelerden biri olarak kabul edilmiştir.
- (35) Şikâyet konusunu oluşturan üyelik taahhütnamelerinin üyelerin dörtte biri tarafından ağırlıklı olarak 2017 yılının Şubat ayında imzalandığı ve kısa süreli bir uygulamanın söz konusu olduğu görülmektedir. Kurul, 02.12.2015 tarih ve 15-42/688-245 sayılı kararında Elektrik Mühendisleri Odası Eskişehir Şubasının (EMO Eskişehir) doğal gaz topraklama ölçümünü odaya bağlı ve Elektrik Tesislerinde Topraklama Belgesine sahip serbest müşavir mühendislerce sıra usulü ve sabit fiyat tarifesi gözeterek yaptırması uygulamasının 2015 Ağustos-Ekim döneminde kısa süreyle yapılmış olmasını anılan teşebbüs birliği hakkında soruşturma açılmaması için gerekçe kabul etmiştir.
- (36) EAYSAD Başkanı ile yapılan görüşmede, taahhütname uygulamasının hiç kontrol yapmadan düşük fiyat vermekte olan firmaları engellemeyi amaçladığı belirtilmiştir. Bu kapsamda uygulamanın ev ve işyerlerindeki can ve mal güvenliğini korumaya da yöneldiği değerlendirilmektedir. Benzer şekilde 02.12.2015 tarih ve 15-42/688-245 sayılı Kurul kararında EMO Eskişehir'in uygulamasının ev ve işyerlerindeki can ve mal güvenliğini amaçlaması, teşebbüs birliği hakkında soruşturma açılmamasının gerekçelerinden birini oluşturmuştur.
- (37) Son olarak, EAYSAD Başkanı'nın, yapılan görüşmede üyelere anılan üyelik taahhütnamesinin imzalatılmasını öngören yönetim kurulu kararının iptal edileceğini ifade ettiği anlaşılmaktadır. Nitekim EAYSAD'ın 16.05.2017 tarihli yönetim kurulu toplantısında birtakım üyelerce imzalanmış olan üyelik taahhütnamesinin iptal edilmesine ve iptal kararının taahhütnameyi imzalayan üyelere bildirilmesine karar verildiği görülmektedir. Bu bağlamda dosya konusu işlemin EAYSAD yönetim kurulu tarafından iptal edildiği anlaşılmaktadır.
- (38) Sonuç itibarıyla, EAYSAD tarafından üyelere imzalanması için gönderilen üyelik taahhütnamesindeki hususların 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal eder nitelikte olabileceği değerlendirilmekle birlikte, EAYSAD'ın sektör üzerinde sınırlı etkiye sahip olması, taahhütnamenin piyasadaki rekabet üzerinde önemli bir etki doğurmayacak kadar kısa süreli olması, taahhütname ile esasen ev ve işyerlerinde can ve mal güvenliğinin amaçlanması ve ilgili taahhütnamenin iptal edilerek, iptal kararının taahhütnameyi imzalayan üyelere bildirilmesi hususları dikkate alındığında, EAYSAD hakkında bu aşamada 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi kapsamında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

17-19/282-122

- (39) Bununla birlikte, EAYSAD Üyelik Taahhütnamesinin 11. maddesinde yer alan uygulamalardan kaçınılması gerektiği, aksi takdirde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatılacağı hususunda aynı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca EAYSAD'a görüş gönderilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

- (40) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,
- Dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmamasına,
 - Bununla birlikte Ege Asansör ve Yürüyen Merdiven Sanayicileri Derneği Üyelik Taahhütnamesinin 11. maddesinde yer alan uygulamalardan kaçınılması gerektiği, aksi takdirde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde haklarında işlem başlatılacağı yönünde Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca Ege Asansör ve Yürüyen Merdiven Sanayicileri Derneğine görüş bildirilmesi için Başkanlığın görevlendirilmesine,

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.